

JAKOB MÄNDMETS - 140

(29. juuli 1871 - 25. detsember 1930)

(prosaist, ajakirjanik)

Jakob Mändmets kogus kuulsust Saaremaa argielu käsitlevate külajuttude kogudega ning jutustustega. Lisaks kirjutas novelle, laaste, jutustusi. Avaldanud ka näidendeid ja publitsistikat.

Teosed:

Jutukogud "Koduküla vainult" (1900) ja "Pilpad" (1902)

Novellikogu "Meri" (1914)

Laastukogud "Isa talus" (1913) ja "Küla" (1915)

Jutustuste kogu "Läbi rädi" (1927)

Jakob Mändmets sündis Saaremaal Kärla vallas Paikülas Suurepere talus pere kümnennda lapsena. Taud oli varem Mändmetsade perekonnast röövinud seitse last järgemööda, mistõttu viimasele pojale Jakobile osutati vanemate poolt erilist hoolt. Nii jäid kirjanikule lapsepõlvest ilusad mälestused ning paljusid motiive kasutas ta aastakümneid hiljemgi oma loomingus.

Esimesed teadmised kirjatarkuse alal sai ta kodus, seejärel käis Kärla kihelkonnakoolis. Mändmetsade kodus hinnati raamatuid.

"Raamatuid oli õige rohkesti, sest isa tõi linnast muu seas ikka ka raamatuid kaasa. Käis sel ajal ka "Eesti Postimees" (olid ka kokkukõidetud "Perno Postimehe" aastakäigud) ja kui P. Südda asutas raamatukogu, andis isa heameelega kogu liikmemaksuks ühe rubla." /J. Mändmets Hiilid karil/

1888. aastal lõpetas Jakob Mändmets Kaarma seminari ja asus tööle kodukanti Kärla kihelkonda Karida külla kooliõpetajaks. Kuid juba pärast aastast teenistust pidi ta tööpostilt lahkuma, sest oli sattunud vastuollu kohaliku pastori Johhannes Kergiga.

1892. aastast alates töötas 10 aastat Kose kihelkonnas õpetajana. Sel perioodil hakkasid ilmuma tema realistlikud külajutud, esialgu küll perioodilistes väljaannetes. Esimese raamatuna ilmus melodramaatiline külajutt "Lepituse ingel" (1899).

Harjumaal tutvus Mändmets Vigalast pärineva kooliõpetaja-vallakirjutaja Pürkowsky tütre Elviinega, kellega ta varsti abiellus. Perre sündis viis last. Mändmetsa tuntuimaks järeltulijaks on tema tütre Hilja-Helene poeg akadeemik Endel Lippmaa.

Sattudes Kose kirikuõpetaja Hörschelmanni põlu alla, suundus Jakob Mändmets 1903. aastal ajakirjanikutööle Tallinna. Algul töötas ta ajalehe "Uus Aeg" toimetuses, selle sulgemise järel 1905. aastal jätkas peamiselt tööd "Päevalehe" toimetuses, aga lühemat aega ka teiste ajalehtede juures.

Esimene saarlasest eesti kirjanik suri 25. detsembril 1930 Tallinnas südamerabandusse ning on maetud Rahumäe kalmistule.

